

УДК 636.22/28.082.4

ПРОДУКТИВНЕ ДОЛГОЛІТТЯ КОРІВ ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРОДИ В УМОВАХ ТОВ «УКРАЇНЬСКА МОЛОЧНА КОМПАНІЯ»

І.В. Гончаренко, доктор сільськогосподарських наук, професор
*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
Україна*

А.С. Іваноглу, технолог з тваринництва
ТОВ «Українська молочна компанія», Україна

Селекція молочних корів на продуктивне довголіття вважається одним з найважливіших питань сучасного тваринництва, а оцінка тварин за цим показником є в край необхідною. Тривале використання корів-рекордисток, отримання і збереження від них приплоду є актуальним завданням племінних стад в передачі цінної спадкової генетичної інформації від покоління до покоління [2-6].

У світі існує клуб двохсоттисячниць, де реєструються корови з рекордною довічною продуктивністю – 200 тис. кг молока і більше. Згідно з опублікованими даними у журналі Holstein International у 2020 р., таких корів, офіційно зареєстрованих у породних асоціаціях, налічувалося 24 із десяти різних країн. У цьому списку перебуває австрійська чемпіонка Nelly, які народилися в 2004 р., з довічною продуктивністю 220 529 кг молока, корова Carlotta 2001 року народження з довічною продуктивністю 207 539 кг і вибула в 2020 р. та корова Diana 2 з довічною продуктивністю 210 тис. кг молока. На момент формування матеріалу вона ще використовувалась [1].

Метою даної роботи було в племінному господарстві на підставі наявної бази даних СУМС «Інтесел Орсек» виявити вибулих племінних корів з високою довічною молочною продуктивністю.

Дослідження проведені на поголів'ї корів голштинської породи в ТОВ «Українська молочна компанія» Згурівського району, Київської області. Підприємство створено в 2006 році, вузькоспеціалізоване, виробляє молоко високої якості для подальшої переробки та виробництва різноманітної молочної продукції під брендами «Галичина», «Комо», «Клуб сиру», «Данон», «Террафуд» і «Рошен».

У 2019 підприємство було визнано кращим за основними показниками фінансово-господарської діяльності серед молочних підприємств України і отримало статус «Лідер галузі - 2019». На даний час ТОВ «Українська молочна компанія» (УМК) входить в ТОП-5 виробників молока в Україні.

У господарстві утримували близько 9 тис. загального поголів'я великої рогатої худоби, з них 4,1 тис. – фуражні корови. Середній надій на фуражну корову в 2017-2020 рр. склав 9855, 10074, 10200 та 10321 кг молока відповідно, з відносно стабільним вмістом жиру 3,8% і білка - 3,2%, кількістю соматичних клітин менше 200 тис./см³. У господарстві впроваджено 3-кратне доїння, є два

доїльні зали з обладнанням "Паралель 2х36" фірми DeLaval. На фермах ТОВ «Українська молочна компанія» працюють виключно з племінними коровами голштинської породи. Стадо корів формували шляхом закупівлі племінних нетелей на молочних фермах Німеччини, Нідерландів, Данії, Угорщини та Чехії.

Для ведення селекційно-племінної роботи в господарстві використовують програмне забезпечення Система управління молочним скотарством (СУМС) «Інтесел Орсек». Сформована база даних станом на 1.01.2021 р налічувала 14445 вибулих корів, з яких були відібрані тварини з довічною молочною продуктивністю 50 тис. кг молока і вище. Всього в обробку увійшло 653 голови.

Відібрані високопродуктивні корови були розподілені за рівнем довічного надою: 50-60 тис., 60-70 тис., 70-80 тис., 80 тис. і більше кг молока. У кожній градації у корів-рекордисток розраховані довічний надій (кг), середній вміст жиру (%) і білка (%) за всі лактації, тривалість їх життя (період між датою вибуття із стада і датою народження). Статистичну обробку даних проводили за допомогою Excel для Windows'10.

Ретроспективний аналіз бази даних ТОВ «Українська молочна компанія» племінного стада голштинських корів німецької селекції ($n = 14445$) засвідчив, що корів з довічною молочною продуктивністю 50 тис. кг і більше налічується 653 голови або 4,5%. Виділені корови мали в середньому тривалість життя 3000-4100 днів, від яких за 5,5-8,0 лактацій було надоєно 54387-85905 кг молока або 9341-9943 кг молока за одну лактацію. Середні показники якості молока за всі лактації при цьому майже не змінювалися – вміст жиру 3,83% і білка 3,24%.

Абсолютною рекордисткою стада по довічному надою стала корова Алена DE 350514948, від якої за 9 лактацій надоєно 99487 кг молока. Загальна кількість тварин, які перевищили довічний надій у 80 тис. кг молока становила 17 голів, а 90 тис. кг молока – 5 голів (табл.). Саме ці тварини є найціннішим племінним матеріалом для подальшої селекції на продуктивне довголіття.

Довічна продуктивність і довголіття корів – спадково стійкі ознаки, що дозволяють при розведенні за лініями або родинами здійснювати селекцію на підвищення тривалості господарського використання великої рогатої худоби. В літературі США і Канади вплив спадковості на тривалість життя оцінюють на рівні 8%. Тому через 3-4 покоління можливо значно поліпшити (24-32% сумарного ефекту) тривалість продуктивного довголіття корів. Результати досліджень свідчать, що бугаї-плідники мають істотний вплив на тривалість господарського використання і довічну продуктивність своїх дочок, тому наступним етапом в поліпшенні продуктивного довголіття є підбір до маточного поголів'я препотентних плідників, у яких дочки мають підвищений довічний надій. Також доцільним може бути використання племінних бугаїв, отриманих від матерів з тривалим господарським використанням і високою молочною продуктивністю.

Таблиця – Топ 5 корів голштинської породи племінного стада ТОВ «УМК», які перевершили довічний надій у 90 тис. кг молока

Кличка, інвентарний № корови	Кількість лактацій	Довічний надій, кг	Середня молочна продуктивність за всі лактації			Тривалість життя, днів
			надій, кг	вміст жиру, %	вміст білка, %	
Алена DE 350514948	9,3	99487	10106	3,87	3,26	4409
Лінда DE 2300162606	7,0	96551	10973	3,82	3,23	4081
Дорка DE 350740108	7,1	91509	10679	3,90	3,28	3970
Рама DE 580587923	7,0	90933	11668	3,80	3,24	3844
Кана DE 580562015	9,0	90737	10475	3,76	3,22	3951

Таким чином, збільшення терміну господарського використання корів є важливою проблемою сучасного молочного скотарства. Тривала експлуатація тварин дозволяє краще провести селекційно-племінну роботу зі стадом, підвищити ефективність ведення галузі скотарства.

Список використаних джерел

1. Гончаренко І.В., Іваноглу А.С. Довічний надій голштинських корів у 80000 кг молока: реальність чи вигадка. Innovative research in the agricultural sector of Ukraine and EU countries: conference International scientific conference proceedings (September 6–7, 2023. Wloclawek, the Republic of Poland), 2023. Р. 57-60. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-350-7-15>
2. Гончаренко І.В. Продуктивне довголіття корів-рекордисток голштинської породи у племінному стаді. Проблеми виробництва і переробки продовольчої сировини та якість і безпечність харчових, 2019. С. 152-161.
3. Гончаренко І.В. Тривалість господарського використання молочних корів як ознака селекції. Вісник аграрної науки, 2004. № 6. С. 33-37.
4. Мазур Н.П. Вплив генетичних і паратипових чинників на тривалість та ефективність довічного використання молочної худоби: автореф. дис. на здобуття наук. ст. доктора с.-г. наук, 2019. 46 с.
5. Шуляр А.Л. Продуктивне довголіття корів української чорно-рябої молочної породи залежно від спадкових факторів. Розведення і генетика тварин, 2019. Вип. 57. С. 152-158. <https://doi.org/10.31073/abg.57.18>
6. Хмельничий Л.М. Проблема ефективного довголіття та довічної продуктивності молочних корів в аспекті їхньої залежності від спадкових та паратипових чинників. Вісник Сумського НАУ. Серія: Тваринництво, 2016. 7(30). С. 13-31.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ**

І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

**ФАКУЛЬТЕТ ТВАРИННИЦТВА ТА
ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ**

**КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА
МОЛОКА ТА М'ЯСА**

НАУКОВІ І ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ ТВАРИННИЦТВА У ХХІ СТОЛІТТІ

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 95-річчю від дня народження доктора
сільськогосподарських наук,
професора, академіка УАН
Григорія Олександровича Богданова
6-7 березня 2025 р.**

Київ - 2025

УДК 636:001.8«XXV»(092)
М 33

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції *«Наукові і технологічні виклики тваринництва у XXI столітті»*, присвяченої 95-річчю від дня народження доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка УААН Г. О. Богданова, м. Київ, НУБіП України, 6-7 березня 2025 року. 192 с.

Матеріали конференції подано у авторській редакції.